

که‌ریم ده‌شتی

چەند سەرەقە لە‌می

چونکه شیعەر له بنه‌ره‌تا بۆ جوانی رسکاوه و بۆ به‌رجه‌سته‌کردنی جوانییه‌کانی خولقاوه، بۆیه‌کیشه‌ی به‌ ئایدۆلۆژیکردنی شیعەر یا توخم رێژکردنی شیعەر به‌ مه‌سه‌له‌ی سیاسی و ئایدۆلۆژییه‌کان کیشه‌یه‌کی دێرینه‌ هه‌ر له‌ سه‌رده‌مه‌وه ده‌ستی پیکردوه که گریکه‌کان خه‌ونی خۆیان گێراوه‌ته‌وه و جۆرێک له‌ رێبازگه‌راتییان له‌ناو شیعردا چاندوه. من بۆ خۆم پیموانییه‌ شیعەر جێگه‌ی دروشمه‌ ئایدۆلۆژییه‌کانی تیدا بێته‌وه، ده‌شی شیعەر بتوانی به‌ شیوه‌یه‌کی هێجگار جوان مه‌سه‌له‌یه‌ک له‌ مه‌سه‌لانه‌ی که‌ سیاسه‌ت و روژاندوویه‌تی بخاته‌ ناوه‌رۆکیه‌وه به‌لام ئه‌گه‌ر هاتوو شاعیر بتوانی هه‌مان ئه‌و کیشه‌یه‌ له‌ناو جوارچێوه‌یه‌کی جه‌مالی دا دابریژێ سهرکه‌وتن به‌ده‌ستدینێ، بیرۆکه‌ی به‌ ئایدۆلۆژیکردنی شیعەر وه‌ک دیاره‌یه‌کی زه‌ق له‌ سه‌رده‌می دوا شۆرشێ ئۆکتۆبهری کۆمونیستی هاته‌ کایه‌وه کاتیک شاعیرانیان ناچار ده‌کرد بچنه‌ ناو کیشه‌ سیاسییه‌کانه‌وه ده‌ورو خولی پارسه‌نگه‌ سیاسییه‌کان بدن و شیعری کرێکارخواری بنوسن. ئه‌وه‌بوو له‌به‌ر یاخیبوونی کۆمه‌ڵێکی زۆر له‌ شاعیره‌کان له‌ داوا ناره‌وايه دووره‌په‌ریز کران، چه‌ندانیکیش شیعری له‌م جۆره‌یان نووسی، هه‌ندێ دوورخرانه‌وه له‌ زیدی خۆیان، هه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه‌ی نه‌یانویست له‌ رۆحانیه‌تی شیعری خۆیان بدن و بچنه‌ ناو نووسینی شیعری سیاسییه‌وه، یان ده‌قی دیکه‌ی سیاسییه‌وه. بۆ نموونه (بۆریس باسترناک) هه‌ر زوو نه‌فی کرا، ئه‌م جۆره

نووسه رانه له بهر دورکه و تنه و هېان له ئايدو لؤژيا به مروځي زياده له قه له م ددران. به هر حال ئايدو لؤژيا وهک بوويه ريکي سياسي بهر مهينه ري فورمه کاني خوځه تي، به لام ناکري شيعر فورميک بيت له فورمه کاني ئايدو لؤژي.

له بهر نه وهی سياسه تيش فيکر هه ليده سوور پيښت، تا راده يک نه وهی که سياسه ت هه ندي جار ئايدو لؤژيا ييه کی دستنيشان کراو هه ليده سوور پيښت، هه ندي جار يش سياسه ت گوزار شت له بزوتنه وه يه کی رزگار يخوازي دهکات، بويه له هه مو نه و حاله تان هه م سه له ی ئينتيمه دروست ده بيت، شاعير له کومه لگه به در نييه هه لبت ئينتيمه يه کی هه يه، هه ندي جار نه و ئينتيمه يه هيو مانستييه و سه رتاسه ري مروځايه تي ده گريته وه، هه ندي جار يش ئينتيمه يه بؤ لايه نيک. به لام شاعيري راسته قينه له هه ردو حاله ته که دا به ديد يکي ئينساني گه وره سه يري مه سه له کان دهکات و ناخزيته ژير داوا کار ييه کاني ده زگا کاني سه ر به و سياسه ته.

نه بووني ره خنه يه کی به هيزو فره چه مک له نيو نه ده بي کور ديدا راسته وخو ده گه رپته وه بؤ نه بووني نازاد يکي راسته قينه و فره مانا، له هه ر ولا تيک نازاد ي به مانا مروځي و راسته قينه که هه بيت، له و ولا ته دا ره خنه به هيز ده بي و ده بيت ته سه رچا وه يکي گرينگي مه عريفی و ده بيت ته هو کار يکي گرينگي سه ره له داني پروژهي گه وره گه وره ی مه عريفی و ده زگای بهر مهينه ري مه عريفی، له نيو نه ده بي کور ديدا هيشتا که ره خنه و ره خنه کار يش له خودی خوځيان نازاد نين و ديلي ده ستي کومه ليک قه وانی سواو داب و نه رپتي سه له فین، نه مه ش واپکردو وه، بهر مه می ره خنه يي له ناستيکي نزمدا سه قام گير بيت و نه تواني له ناو بهر مه می نه ده بي دا ده قی نه ده بي جوان بخولقيني، نه گه رچی هه ندي ته ور می تازه هه ن له نيو گه نجه کاند ا به لام نه و يش جيد يه تي به رده و امبووني که مه، باشترين ريگه چار بؤ سه ره له داني ره خنه يکي گه وره نه وه يه ده ور و خولي بهر مه می گه وره بدن و حسيب بؤ په يوه ندييه کان نه که ن و به روځيکي نازاد و رها سه يري بهر مه مه کان بکه ن.

من ناتوانم بليم کولتوري کوردي کولتوريکي مه رگدوسته، چونکه کولتور له سه ر بنه ماي مه رگدوستي دانامه زري، به لکو نه وه ژياندوستيه و دهکات کولتور بيته کايه وه و ميله تان بره خسيني، به لام ديار ده ی زيندو و کردنه وه ی دواي مردن له نيو نه ده بي کور ديدا ده گه رپته وه بؤ رابردو ويکي دوور، نه و رابردو ويه ی که کومه ليک نه ديب و شاعيراني بهر مه مه يناو ئيدي تا قونا غيکي زور درهنگ نه ديب و شاعير سهريان هه لنه دايه وه، ناچار بؤ ما وه يه کی هيچگار زور نيمه هه ر خه ريکي قسه کردن بووين له سه ر نه و وه يه، چونکه بار و گوزه راني

خه‌لکی کوردستان له نزمترین ئاستی خۆیدا بوو له‌بەر دهستی داگیرکه‌راندا، به‌لام دواى ئه‌وهى ئىدى قوئاغى سه‌ره‌لداى ئه‌دهب گه‌يشت ئه‌م دياردهيه كه‌متر بووه، به‌لام نابى ئه‌وش فه‌راموش بکه‌ين كه‌ ده‌بى يادى ئه‌ديب بکريته‌وه و دواى مه‌رگيان فه‌راموش نه‌کرى، به‌لام نه‌ک به‌ شيوه‌ى شيوه‌ن و سه‌ردولکه ، به‌لکو به‌ شيوه‌ى به‌ره‌مه‌ينانى مه‌عريفى سه‌بارت به‌ به‌ره‌مه‌کانيان، به‌ ماناي كه‌شفکردنى ره‌هنه‌کانى ناو ده‌قه‌کانيان.

خوړئاوا هه‌ولده‌دات له‌ريگه‌ى به‌ره‌مه‌ينانى مه‌عريفى و ته‌کنیکيدا وه‌ک سپنترالیک خو‌ى سه‌قامگير بکات و رۆژه‌لات بخاته په‌راويزى خو‌يه‌وه، ئه‌وه‌شيان له‌ريگه‌ى به‌هيزکردنى ئابوورى خو‌ى ده‌بیت و له‌ريگه‌ى کۆنترۆلکردنى سه‌رچاوه ئابووریه‌کانه‌وه‌يه كه‌ هه‌ولده‌دات هه‌موو شوینیکى ئه‌م سه‌رزهمينه بکاته بازارى ئازادى خو‌ى، خوړئاوا له‌ژير هه‌رچه‌تریکدا ده‌سه‌لاتى خو‌يان داريزن هه‌لگري جوړیک له‌ ليبراليه‌تیکى پره‌گماتيکين، ده‌يانه‌وه‌ئى هه‌م ئازادى بازارو هه‌م ئازادى هه‌لسورانى جيهان به‌دهست به‌ين، ئه‌مه‌يه كه‌ جيهانگيرى به‌ره‌م ده‌هينى، رۆژه‌لات پايه‌ندى كلتورى خو‌يه‌تى به‌لام نه‌يتوانيوه به‌ره‌م هينهرى ته‌کنیکى بى، تاوه‌کو ئىستاش له‌نيو مه‌عريفه‌ى ره‌وحانى خو‌ى ده‌ژيت، دل کاريه‌رتره له‌ ئه‌قل، نوشته به‌هيز تره له‌نشته‌گه‌رى هه‌ربويه‌ش خوړئاوا هه‌ميشه بالاده‌سته، چونکه به‌خه‌يال سه‌رزهمين ده‌ژيت له‌کاتیک رۆژه‌لات به‌خه‌يالى يوئوپتيكى غه‌يبى ده‌ژيت، ئه‌وان هه‌ميشه له‌ئىستادا ده‌ژين و له‌ناو ئىستادا کارده‌کن ئاور بۆ دواوه نادنه‌وه‌و باوه‌رپيان به‌ پاله‌وان نيه‌يه، ئه‌مه‌ش واىکردوه رۆژئاوا دوورکه‌وتيه‌وه له‌ ئه‌فسانه‌و بى سيمبول بژيت سيمبولدوستى لای ئه‌وان کوئايى هاتوه و ئىستاژينى گرنکه له‌لای ئه‌وان، به‌لام رۆژه‌لات وانیه‌ پايه‌ندى هه‌زار هه‌زار سيمبول و پيرۆزیه‌يه كه‌ واىکردوه ئه‌قل له‌نيو سوپاتيکى ئه‌فسانه ژينى دريخايه‌ندا بژى و بوارى به‌ره‌مه‌ينانى له‌بهر بېريت، جيهانگيرى پريه‌تى له‌شتى جوان، به‌لام بۆ ئه‌و نه‌ته‌وانه‌ى كه‌ نازانن پيشواى لى بکه‌ن و نازانن چۆنى به‌کاربه‌ينن ده‌بیته شمشيریکى دووتیغه تيغیکيان ئه‌وه‌يه ئه‌گه‌ر ئه‌و نه‌ته‌وانه به‌تابيه‌ت نه‌ته‌وه په‌راويز کراوه‌کان و نه‌ته‌وه په‌رش و بلاوه‌کان كه‌ نازانن به‌کارى به‌ين به‌زوترين کات جيهانگيرى هينده‌ى دیکه په‌راويزيان ده‌کاوه له‌به‌رداشى کوئايى له‌ناويان ده‌بات، تيغه‌كه‌ى دیکه‌ش بۆ ئه‌وانه‌ى پيشوازيه‌كى زانستيانه‌ى لى ده‌که‌ن به‌ره‌مه‌ينهرى به‌خته‌وه‌ريه‌يه. هه‌ميشه به‌دریژايى ميژوو به‌خته‌وه‌ريه‌يه‌کان دين، به‌لام نه‌زانه‌کان وردوخاشى ده‌که‌ن.